

(0/38)



ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranger, 2'60

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

La bomba de Madrid



Mateu Morral
Autor del atentat

Retrato fet dintre de la caixa, al arribar el cadàvre à Madrid.

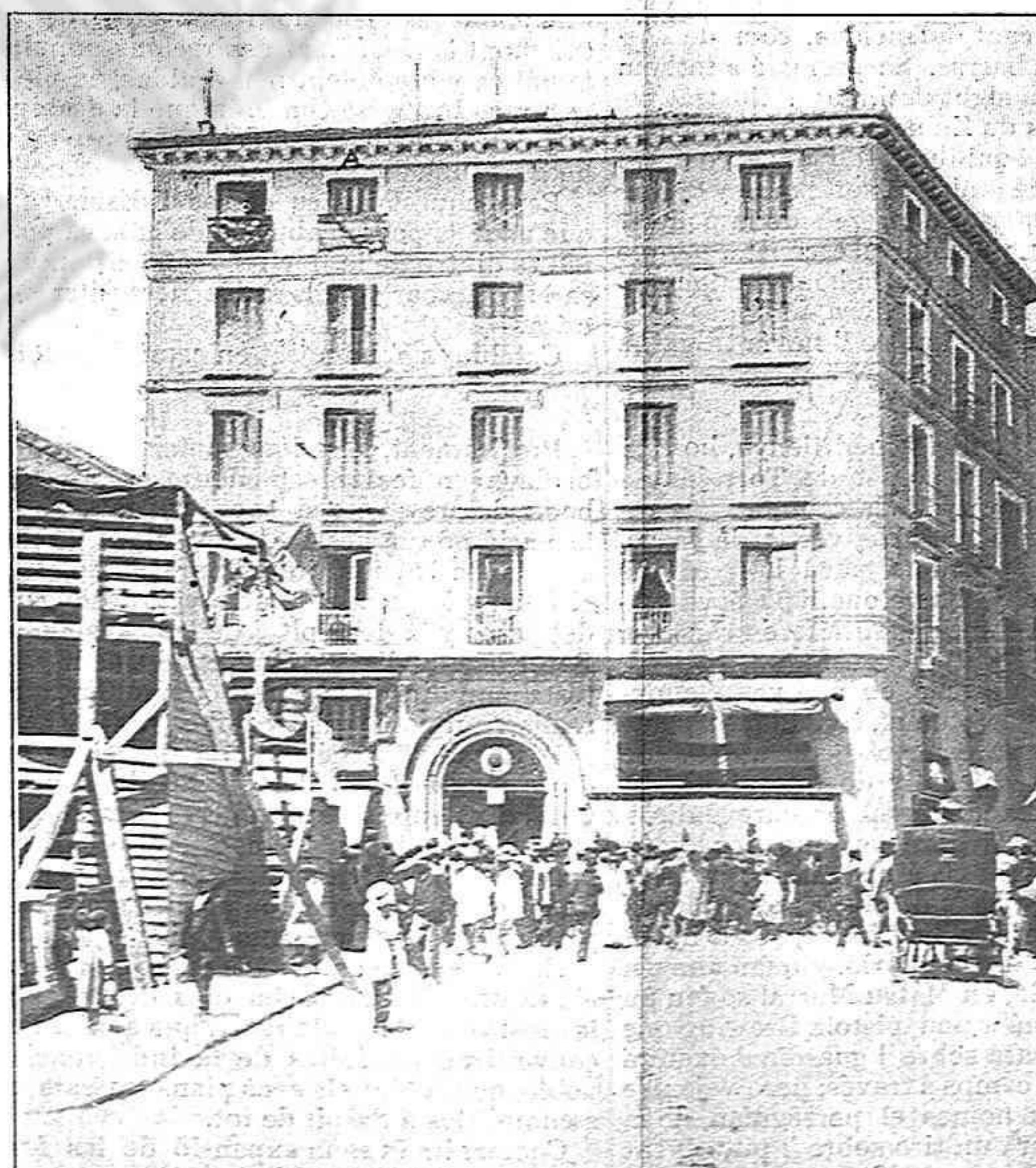


Ventorro de los Jaraices

En aquesta cantina, situada prop de Torrejón de Ardoz, fou reconegut en Mateu Morral y á poca distància d'ella's pegó un tiro, després d'haver assassinat el guarda Alfonso Vega que l'portava detingut.



Carrer Major
Moment de la explosió de la bomba, al passar la carrossa real.



Casa número 88 del carrer Major

Desde l'balcó del quart pis, senyalat ab una A, en Mateu Morral tirá la bomba.



Al peu de la casa del crim.—La Guardia Civil, impe-
dint que d' ella 'n surti ni hi entri ningú.



Las ambulancias de la Creu Roja, condueint els ferits.



La carrossa real es portada al Palau per un tiro de
mulas.



ULLADA POLITICA

Ha monopoliat l'atenció pública l'atentat del carrer Major de Madrid. Bé s'pot dir que l'espatech de la bomba de'n Mateu Morral ha resonat per tot Espanya, aixordant à tothom. Mal podíen escoltar altres accents les orelles aixordades.

La tragedia que ocasionà tantas víctimes no fou bastant à impedir la continuació de les festes. Ab no gaires horas de diferencia s'efectuà l'enterro de aquelles i la corrida de toros, què, segons afirmen, sigué una cosa may vista. El gasto estava fet, i no era del cas que l'govern perdés la feyna que havia tingut organitzantla, mes feyna que qualsevol arreglo dels assumptos que interessan à la vida del Estat. Després dels mals-de-cap que li havia produït el repart dels bitllets de favor, era impossible renunciar à un espectacle que no en v' porta'l nom d'espectacle nacional.

Las qüestions polítiques y econòmiques ofereixen igual aspecte que avants de la celebració de las festes de la boda.

La reforma aranzelaria continua preocupant als productors que ja no saben quina serà la seva sort. Si han de preponderar les exigències extranjeres, comensin à posar la pell en remoll: la ruïna de moltes indústries es segura, com ho serà de un sens fi de obrers que fían al treball la seva subsistència.

Ja's troben en el desamparo els alcoholers. La major part de les fàbriques de alcohol s'han tancat, donant-se de baixa en la contribució.

Es molt trist que per l'obstaculització maleïda de un govern desatentat, hajen tingut de ser aquests els dolços de la boda!

Alguna cosa s'podria arreglar si les Corts funcionessin, i inspirantse en les necessitats del país, tractessin de posar remey à les alarmes dels uns y à la ruïna dels altres. Pero en Moret no té confiança ab el Parlament. En temps de'n Villaverde era dels que més apretavan reclamant la inmediata reunió de les Corts. En canvi avuy no pot sufrir que li surtin à n'ell ab la mateixa cansó. Està vist y demostren que les Corts son el major destorbi dels Gobrins, fins de aquells mateixos que las elaboran al seu gust. Es molt natural que aixís succeeixi, no representant com no representen la verdadera voluntat del país. Fillas de l'intriga, moren de l'intriga. El mal lleig dels parets s'encomana als fills.

Y qué lograria'l mateix Moret, encare que consegueix el decret de disolució, y ab ell la facultat de ferse unes Corts novas? No per això seria mènos impotent. Las mateixas causes engendrarían els mateixos efectes.

Per altra part en Moret tem el moviment emancipador iniciat à Catalunya.

Bé ho sab prou que aquí elegírem als diputats que millor representin las nostres aspiracions, y no à n', aquells que l'govern pretengui imposar-nos. Sentimnos forts ab l'èxit creixent de Solidaritat catalana, es segur, segurissim, que aqueix èxit cristal·lizarà, enviant à las Corts una genuína representació de Catalunya, disposta à fer valdre'l dret dels ciutadans, y à donar à tot Espanya un grandiós exemple.

Els pochs que repudian aqueix moviment—més fora de Catalunya que aquí entre nosaltres—no saben lo que s'fan. O bé obran per passió cega, que no's deixen veure la veritat, ó bé tractan de afavorir deliberadament las malas arts dels gobierns oligàrquics, que també l'han formada la seva solidaritat.

Mes d'ells y de aqueixos gobierns ne donarà compte, en el seu dia, la formidable empeta popular.

PPB BULLANGA



La tragedia de Madrid



ÀPIDAMENT y exuberant d'emoció s'ha desarrollat la gran tragedia de la bomba de Madrid. Desde l'dijous en que sigué tirada fins al dissaparé en que l'autor del atentat se feu justicia suicidantse, en tan breu període de temps s'ha efectuat una liquidació completa del terrorífich succés.

La primera impresió sigué tremenda. Cau el projectil embolicat en un ram de flors desde un balcó del carrer Major de Madrid; estallà al peu de la carrossa de la corona que conduxeix als regis nuvis de retorn de la iglesia abonat acabaren de casarse. Un estenall de morts y de ferits succeeixià à la explosió. N'hi ha de totes las classes socials, desde una marquesa y la seva filla fins à uns pobres soldats que forman el cordó. Han cayut palafrans y caballs de la carrossa. Unicament els monarcas ne surten ilesos.

«No anava en contra d'ells la bomba? Donchs ha servit encare pera glorificarlos. La multitud els aclama. Entre l'ays de tantas víctimes surgeix una ovació frenètica. ¿Es això lo que's proposava l'autor del atentat?

«Y qui es aquest? Els primers indicis adquereixen en tal ocasió tot el caràcter de una certitud. Un jove

havia llogat l'habitació feya alguns dies: el mateix jove hi havia portat la vigília un ram de flors. Vinyà retret, sense ferse ab ningú. El dia del atentat digué que s'troba malament y recomenà que l'deixessin sol en la cambra. Donchs ningú sino ell podia haver disparat la bomba.

¿Cóm s'ha pogut escapar? A favor de la mateixa confusió produïda per la sopita tragedia.

Se cita l'seu nom, pero de una manera imperfeita, com si confegintlo anessin donantli forma... concretant. Afirman en un principi que's diu Vidal, després Morán, posteriorment Moral, y per fi Morral. Un senyor recorda haver fet el viatge ab ell, el 20 de maig, desde Barcelona à Madrid; esmenta un detail: el de haver-li donat una tarjeta de una fàbrica de Sabadell, que suposa ser seva: Martin Morral. Ja n'hi ha prou per posar sobre una pista segura, que no pot fallar. Els argos de la policia obran els seus cent ulls, y, com sempre, no veuen res.

Es à dir, sí. Un pobre anglès, afeyat de fresch, que ha anat à l'estació à pendre bitllet pera Sevilla, se veu detingut, inculpat com à cómplice de'l Morral. Un guardia civil declara haver-lo visto dalt del balcó desde ahont la bomba sigué disparada. Ja n'hi ha prou ab això perque la multitud s'arremolinà y demani l'seu cap. No li valen al pobre anglès la tranquilitat ni la flemia: ell podrá tenir-se per ignorant, pero las turbas excitadas volen acabar ab la seva vida, y l'atropellan ab brutalitat. La forsa pública ha d'ampararlo, sense poder evitar que l'omplin de cops y li infreixin una ferida al cap de una garrotada.

Y no havent pogut consumar la sort del linxament, transformant en un tancar y obrir d'ulls l'iracondia en entusiasme, se carregan sobre las espàtulas al guardia civil que ha descubert al suposat culpable, y l'passejan en triomf pels carrers de Madrid. Alguns, davant del mateix rey, s'alabaven de haver estussinat al indefens anglès, com si haguessin realissat un acte de heroisme, y's consideresen acreedors à una condecoració.

Prompte s'desvaneix l'error, y en tant s'entaula pel govern anglès la correspondent reclamació,—el govern anglès no'n deixa caure cap à terra,—son molts els que's preguntan: —¿Quin país es aquest abont als terrors produïts pel disparo de una bomba, s'hi afegeixen els causats pel desenfè de unas turbas desatendades contra un home indefens, al qual ni temps ni medis se li donan pera patentizar la seva ignocència? ¿Es que l'Espanya s'ha transformat en terra de salvatges?

Mentrestant va destacantse la figura de Mateu Morral. Se sab qu'es natural de Sabadell y fill de un conegut fabricant, respectable peras condicions de honorabilitat. A Barcelona son molts els que han tingut ocasió de coneixé'l, y entre l's que més l'han tractat ningú l'creya capás de cometre un atentat com el del carrer Major de Madrid.

Dende molt jove fou enviat pel seu pare al extranger à instruirse: visità França, Bèlgica, Inglaterra y Alemanya y tornà posseint coneixements útils à la fabricació y parlant els idiomas de tots aquests països; pero imbuït ademés de las idees anarquistes. Tal com las sentia, las propagava y las practicava. La seva estancia al davant de la fàbrica del seu pare se feu impossible. Deixà la direcció de la mateixa per dedicar-se à viatjar per Espanya els gèneros qu'en ella s'elaboran. Pero ni això pogué fer à satisfacció de la seva família, y surgiren disgustos y diferencies que acabaren ab un rompiment definitiu.

Desde primers de janer del corrent any son pare ha dit que l'deixa de tenir per fill: li donà la part de beneficis que li corresponian, unas 10,000 pesetas, y en Mateu Morral se trasladà à Barcelona. Instalat en una casa de despensas de la Plaça de Catalunya, vivia molt retret, essent en concepte de tots quants el coneixien home de un caràcter poch comunicatiu.

Entrà al servei de la Escuela Moderna del carrer de Bailén, en calitat de traductor de las obras que allí serveixen de text, y acabà instalantse en la mateixa Escola.

Això es tot lo que s'deya d'ell, à Barcelona, tant bon punt sonà'l seu nom com à autor del atentat.

A Madrid la policia l'buscava activament, y de passada anava practicant detencions, com de costumbre, sense pararse en barras. Sorprengut à tothom la noticia de que havia sigut detingut, l'ilustrat periodista català D. Lluís de Zulueta. ¿Es possible que un jove tan seré, tan equilibrat, de unas costums tan austers y que si té amistats son pocas y distinguidas, haja pogut despertar els rebez de la policia?

En Zulueta detingut, y en Morral escapat... perque lo qu'és del autor del disparo de la bomba en aquell Madrid no se'n trobava ni la sombra, ni l'més petit indicí del seu parader. ¿Es que se l'havia tragat la terra?

Lo que no lograva la policia madrilena, ho conseguiren alguns veïns del poble de Torrejón de Ardoz, situat à 25 kilòmetres de la capital. Allí havia anat à raure un jove, vestit de traballador, ab roba nova: preguntà per l' hora en que havia de passar el tren de Barcelona, y la seva presència y sobre tot aqueixa pregunta feren concebir algunas sospites.

Mitj en serio, mitj en bromà, en una venta abont havia anat à beure un jero de ví, convitant als que l'acompanyaven, li parlaren aquells del atentat, de qu'era català l'qui'l cometé y de que ell també semblava català. En Mateu Morral procurava dissimular davant de aquells ganes, que per lo que pogués ser havien passat avis à un guardia-jurat, la única forsa armada de que s'disposava en el poble.

Comparagué'l guardia, y l'detingut, sense haver tingut la precaució d'escorollarlo, y quan anaven marxant camí del poble, en Mateu Morral se feu un pas enrera y posant má à una pistola Browning que portava amagada, disparà sobre'l guardia deixant-lo mort, y apretà à corre camps à través; però veientse perdut, perque alguns homes el perseguien, ab la mateixa arma s'disparà un tiro sobre'l pit, cayent ferit de mort sobre un camp de blat.

Comparagué'l guardia, y l'detingut, sense haver tingut la precaució d'escorollarlo, y quan anaven marxant camí del poble, en Mateu Morral se feu un pas enrera y posant má à una pistola Browning que portava amagada, disparà sobre'l guardia deixant-lo mort, y apretà à corre camps à través; però veientse perdut, perque algunos homes el perseguien, ab la mateixa arma s'disparà un tiro sobre'l pit, cayent ferit de mort sobre un camp de blat.

Tal sigué'l desenllàs de la horrible tragedia que

dos dies avants havia tingut comens ab l'hecatombe del carrer Major.

Quin assombro pels que conequeren à n'en Mateu Morral, y l'creyan un alucinat, sí; pero incapàs de tota aquesta serie de violències, que tantas víctimes han produït, y qu'en el darrer moment, havia de deixar en l'orfandat, à la família del guardia, composta de una muller y sis fills!...

* * *

Ara v' averiguar si en Mateu Morral procedí pel seu compte exclusivament, per un impuls purament individual, ó si l'atentat del carrer Major sigui obra de un complot.

Lo primer exculparia als encarregats de la pública vigilància, ja que ningú té medi de penetrar en las recònditas entranyas de un desesperat ó de un boig que alimenta determinats propòsits. En canvi la segona versió involucraria una acusació terrible contra ls que temint el deber de estar al corrent de las maquinacions terroristas, se venhen sorpresos per determinats successos, sense haver trobat medi de prevenirlos y evitarlos. La policia mateixa instruirà, en aquest cas, el seu propi procés.

De desitjar es que la justicia en la seva delicada missió observi una gran cautela: que hi vaja molt tocada y possada en materia de persecucions: que respecti la llibertat individual, y que no confongui y amalgami en una mateixa sanya persecutoria las ideas y's actes.

El terror engendra'l terror. Y com la llei del pèndul es ineludible, qui negarà que de las persecucions injustas als atentats anti socials no hi ha més causa que una oscilació del pèndul?

Justicia, sí; pero molta serenitat!

P. K.

Totas las guerras son guerras civiles per que tots els homes son germans.—Mad. de Guitart.

La verdadera bomba



haurán de desenganyar els terroristes: fan obra contraproductiva.

Emplear el crim contra'l rey y la seva esposa que personifican determinades institucions, dona sempre per resultat vigorizar las institucions mateixas contra las quals s'atenta, perque l'sentiment de tot home honrat, s'atenta, perque vulga las seves ideas, se revolta instintivament contra aquests medis villans y cobarts.

Es llei aquesta de la naturalesa humana; y es llei que s'imposa ab major imperi, quan à conseqüència dels brutals atentats de las bombas, sunts y tants els innocents que'n sufreixen els danys, sense pensars'ho ni buscarlo.

Si en Mateu Morral tenia contra'l rey y la seva esposa un odi insaciabile, podia abrigarlo, per ventura, contra la multitud, anònima, composta de gent de totas las condicions socials, que atreta pels exemplars de un corteig fastuós, s'havia aglomerat incàutament en el lloc de la occurrencia? Com la consideració de que anava à matar y à ferir à tanta gent, à qui ni menos coneixia, no va deturar el seu bras?

Y qué hauria conseguit el criminal, si haguessi lograt el seu verdader propòsít?

A rey muerto, rey puesto, diu l'afòrisme de la liturgia monàrquica. Y sempre s'cumpleix així.

En temps del imperi romà casi tots els emperadors morien assassinats. Y sobre'l cadàver del imolat s'alsava sempre'l seu successor. El crim de avuy no's resolia més qu'en el crim de demà. Una revolució que tinguis per origen un atentat de aquella especie seria abominable y fracassaria abominada de tothom, fins dels mateixos que l'haguessin promogut.

En països avassallats pel despotisme y la tirania, abont las ideas no troban medi de manifestar-se, abont las legitimes aspiracions populars son sistemática y cruelment perseguidas, en plé domini de la forsa bruta, se comprén que la desesperació inspiri determinadas resolucions. Al cap de vall no hi ha altres medis de defensa.

Pero aquest no es el cas d'Espanya. Per molt que aquí los poders abusiven de la seva posició, l'opinió té dintre de la llei recursos bastants per impossarse y acabar ab ells sense necessitat de acudir al crim.

Catalunya s'ha posat en camí de patentizarlo.

* * *

Precisament, els días mateixos en que Madrid brillava en festas esplendorosas, ab motiu de la boda del rey, com si's encarregats de governar à la nació no tinguessin talent sino per afagar els sentits de las multituds impresionables, cubrint ab el faust y la pompa de uns regis festeigs la miseria del poble y la decrepitut de la desvalguda Espanya, Barcelona realisava la més eloquient y severa protesta anti dinàstica y anti oligàrquica, que may ha realizat un poble viril y reflexiu.

Purificada l'atmosfera de Barcelona per la grandiosa manifestació del dia 20 de maig, en la qual Catalunya en massa s'adherí plena de serè entusiasme al objectiu salvador de la Solidaritat catalana, se pot ben afirmar que no quedà en la ciutat ni un àtom de terror en que pogués germinar una sola partícula del caduc monarquisme.

Els efectes de aqueixa transformació maravollosa s'havien de veure pochs días després ab motiu de las festas de la boda regia, que aquí a Barcelona s'convertiren en festas de la indiferència de tot un poble, que tenint els seus plans trassats esta resultà à cumplirlos à despit de tot.

Comparém la sana expansió de las festas populares de la Solidaritat ab la vergonyant reserva de las festas cortesanas. Contin els balcons infinitos que s'endemassaren ab motiu de aquéllas, y ls pochs, poquíssims que s'adornaren à causa de las últimas. Bé podem reduirlos als edificis oficials, als Banchs

y à ben pocas dotzenas de particulars, els darrers abencerratges de la monarquia.

Y tot això's feu sense previ concert, sense confabulacions ni excitacions de cap mena, per obra exclusiva del esperit públic, per impuls expontani de totes las conciències individuals, que suman una gran y poderosa conciència colectiva.

* * *

¡Ah! Si en Mateu Morral avants de consumar son sinistre y malvat propòsít haguessi tingut plena conscientia de que la forsa de las conviccions supera en molt à la forsa de la dinamita, hauria comprés desde'l primer instant, que al costat de la protesta noble y franca de tot un poble, pels efectes anti monàrquics, la seva bomba, ab tot y entranyar un sens de desgracias, no era més que una joguina.

Pero l'crim està ja consumat.

La veu del bon sentit



—¿Saben qué pienso yo? Que pera veure aquestas coses no valia la pena d'haver arribat á vell.

vist ab molta freqüència que al terror de les lleys ha seguit el terror de la dinamita. Aixó es l'Evangeli.

En pochs días han escapat tres monjas de altres convents de Madrit.

Aixó fá pensar en que serán moltas més las que voldrían fugir de la gàbia y no podrán ferho per no tenir ocasió, com aquellas tres, que ho han conseguit vencent no pochs perills.

En pro dels sers humans que viulen reclosos, més que sigui en apariència, voluntariament, s'imposa una mida protectora. Per exemple, una inspecció periòdica en l'interior dels convents, que permetí á cada reclús exposar la seva voluntat ó manifestar las seves queixes.

—No s'fá aixís ab els detinguts en las presóns? —Y han de ser els encausatrats de pitjor condició que 'ls presos?

La ciutat de Figueras retxassa plena de indignació el regalo que 'l govern voldria ferli, convertint el castell en un presidi.

Figueras abomina de que 's pretengui posar-se aqueixa taca en mitj de la planura hermosa y lluire del Ampurdá.

Sembla que no podent enviar á presidi als braus figuerencs, que son tots republicans, portava 'l presidi á Figueras.

Y aixó no pot ser, y estém segurs que no será. Els figuerencs se bastan per evitarlo.

Un simpàtic periódich de Lleyda, *El Ideal*, acaba de ser denunciad per la publicació d'un article d'en Pi y Margall, que centenars de vegadas ha vist la llum en diversos periódichs.

Las obres de misericordia prescriuen que s'ha d'enterrar als morts.

Pero las autoritats monárquicas las practican al revés, y no sols els desenterrán, sino que 'ls denuncian.

Qui sab si algún dia's decidirán á denunciar l'Evangeli.

Bé podría ser, si 'l repassan ab atenció. Té unas ideas més dolentes!..

Salmerón ha rectificat el rumbo incert del parti de Unió republicana, que avuy se troba en un camí expedit y segur.

Ja s'ha acabat el cliché de la revolució inmediata que á res de bò conduïa, com no fos á crear una excitació ilusoria, igual á la que produxeixen en l'organisme humà las copetas d'aygurdent. Una forta excitació y després un gran aplanament. L'aygurdent no alimenta.

Lo que alimentan son las ideas. Las ideas que son el pà de l'ànima. Y es gran y es hermose la que ha emés en Salmerón, al xifrar la missió del parti de Unió republicana en pendre l'iniciativa de la salvació d'Espanya, per l'affasament dels drets del poble y ab el concurs de totes las classes socials.

Sols aixís se realisan las grans revolucions.

Ara ja no podrán accusar á n' en Salmerón de que no vaja realisar la inmediata, completament impossible per falta d'elements. Ell podrà dir sempre que no ha fet vessar inútilment una sola gota de sanch del poble. Y el poble, agrahit y confiat, el seguirà pels nous camins envers una revolució inquieta, y ab tot més segura y factible que qualsevol altra.

No podem explicarnos que un home tan ilustré com D. Eduard Benot haja pogut posar en dupte la eficacia de Solidaritat catalana, partint de la base de que no s'han desliniat las ideas entre carlins y republicans.

En aquest moviment de tot un poble, el deslinde de las ideas no es necessari, tota vegada que no's tracta de una conjunció pera la conquesta del poder, sino pera la destrucció del obstacle que s'oposa á la llibertat d'Espanya y á la realisació de la justicia.

Un dels efectes de Solidaritat catalana será el de influir poderosament en la manera de ser dels partits polítics militants.

Ja aquests no podrán tenir en lo successiu, l'aglutinant de l'ambició personal. Allò de ferse catalanista ó republicà ab miras interessades—trista reminisc-

blica de S. Martin de Provensals.—Agrupación Federal de Castellar del Vallés.—Unión Republicana Graciense.—Junta de primera Enseñanza del Colegio del Círculo Republicano Obrero Istructivo de Tàrrega.—Círculo Republicano Istructivo de Tàrrega.—Junta Municipal de Unión Republicana de Tàrrega.—Juventud Republicana de Monistrol.—Centro Republicano Instructivo de Campredón.—Comité Republicano Democrático Federal de Vilasaera, Gerona.—Fraternidad Republicana Obrera de Bellmunt.—Juventud Republicana de Lérida.—«La Justicia» Diario Autonomista Republicano de Tarragona.—Junta Provincial de Unión Republicana de Barcelona.—Junta Municipal de Unión Republicana de Reus.—«Avant quand même» Periódico Republicano de París.—Junta Municipal de Unión Republicana de Barcelona.—Fraternidad Republicana Gervasiense, Barcelona.—Junta Municipal de Unión Republicana de Amposta, Tarragona.—Círculo de Fraternidad Republicana de Amposta, Tarragona.—«El Faro» Periódico Republicano de Amposta, Tarragona.—Comité Republicano de Aygumurcia, Tarragona.—Comité Republicano Federal de S. Cugat del Vallés.—Comité Republicano Democrático de Llinás.—Consejo Regional Federalista de Valencia.—Junta Provincial de Unión Republicana de Lérida.—Juventud Republicana de Barcelona.—«Fraternidad Republicana» Periódico de Tarrasa.—Junta Municipal de Unión Republicana de Tarrasa.—Junta Municipal de Unión Republicana de Ullastrell.—Juventud Republicana del Distrito 1º, Barcelona.—Junta Municipal de Unión Republicana de Amer, Gerona.—Unión Republicana Anglesa, Anglès.—Comité Republicano Democrático de Alfà, Gerona.—Comité Federal de Vilabertran, Gerona.—Comité Republicano Democrático Federal de Massanet de Cabrenys.—Comité Republicano Democrático Federal de Villanueva y Geltrú.—Comité Republicano Democrático Federal de Garriguella, Gerona.—Centro Republicano Federal de Culera, Gerona.—Junta Municipal de Fusión Republicana de Prades, Lérida.—Centro Federista Ampurdanés de Figueras, Gerona.—Centro Lealtad Juvenil Republicana de Ventalló, Gerona.—Consejo Nacional Federal de Reus.—Juventud Regional Federalista de Cataluña, Barcelona.—Comité Municipal Federalista de Palamós, Gerona.—Asamblea Municipal Partido Republicano Federal de Madrid.—«La Internacional», Sociedad Democrática Republicana de S. Martin de Provensals, Barcelona.—Comité Federal Regional de Badalona.—Comité Federal Nacional de Badalona.—Centro Republicano Democrático Federalista de S. Martí, Barcelona.—Centro Unión Republicana de Tortosa, Tarragona.—Junta Municipal de Unión Republicana de Agramunt.—Fraternidad Republicana de S. Cugat del Vallés.—Republicanos Federales de Zaragoza.—Consejo Republicano Federal Español, Madrid.—Comité de Unión Republicana de Rosas, Gerona.—Comité de Unión Republicana Autonomista de Gerona.—Junta Municipal de Unión Republicana de Figueras.—Asociación Democrática Regionalista «L'Avenir» de Mataró.—Comité Republicano Democrático Federal de Espolla de Francolí.—Comité Republicano de Espolla de Francolí.—Centro de Unión Republicana de Espolla de Francolí.—Junta Municipal de Unión Republicana de S. Felip de Codinas.—Sección Republicana de la Casa del Pueblo de Blanes.—Comité Regional Federalista de Cataluña, Barcelona.—Centro de Unión Republicana de Alentorn, Lérida.—Minoría Republicana del Ayuntamiento de Amposta.—Círculo Republicano Fraterno del Distrito 2º, Barcelona.—Fraternidad Republicana Instructiva «El Pueblo», Barcelona.—Junta Municipal de Fusión Republicana de Prades, Tarragona.—Juventud Federal de Madrid.

Total: 295 entitats republicanas.

—Hi ha qui vol disoldrelas y hi ha qui no ho vol.
—Y vosté ¿qué opina?
—Pues jo, en bona fe, casi, casi, casi
ja no opino re.

*
Bonich estiu se 'ns prepara...
Se sab positivament
que aném á tenir la peste,
iquina peste, germans meus!
La industria caurá atacada
y no se 'ns alisará més;
el traball, pres del contagí,
seguirà al darrera seu;
anirán quedantse secas
totas las fonts de progrés,
el pa se 'n pujara als nívols,
Espanya serà un desert...
—Quin nom té aquesta epidemia?
—Quin nom? *Tractats de Comercio*.

*
¿Qué fa la policía?
¿En qué mata las horas?
¿Com es que no comensa
á empender la gran obra
que van encarregarli
els que li han omplert l'olla?
Els nassos seus ¿qué ensuman?
Els seus peus ¿hont se posan?
Els seus ulls ¿qué escudriñan?
Els seus serveys shont constan?
Responguen els que ho sàpiguan,
que això aclarirho importa.
—¿Qué fa la policía?
—Vol que li digui... ¡Cobra!

*
Una cosa es predicar
y un'altra cosa fer mitja.
Els senyors bisbes francesos,
que ab tan violents transports de ira,
varen saldar la ley
que de cobrar sou els priva,
sembla que han arriat velas
y, sabiament amansintse,
están á punt d'acceptar
las conquistas del laicisme,
convencuts de que ab la guerra
poca cosa hi guanyarían.
—Mireu, mireu la República
si n'és de discreta y final!
Sense emplear cap més arma
que un papé ab uns quants articles,
farribà á domesticar
tot una colla de bisbes!

*
Al peu de un simbòlic arbre
de renom universal,
vareig véurehi l' altre dia
en Maura, portant al bras
un cistell de gran tamanyo.
M' hi acostó, tot intrigat,
y sense embuts li pregunto:
—¿Qué hi fa aquí?
—Vosté dirá!
—¿Que no coneix aquest arbre?
—¡No l' haig de coneixer! ¡Y tal!
Es el del Poder.
—Donchs bueno;
fàcilment pot suposar
quín es l' objecte que 'm porta
á visitarlo.

—No hi cáych..
—Vinch á veure si la fruya
comensa ja á madurar.
—¿Qu' es vosté qui ha de menjársela?
—Per supuesto!... ¡Aixó no sab!
*
—Si que aquesta forra bona!
Perque á Sabadell va neixe
el qui avuy el seu nom deixa
cubert de vapors rojenchs,
diu que la gent de provincias,
cedint al seu gènit prompte,
han resolt deixar de compte
els panyos sabadellenchs.

Suposo jo que la nova
 vindrà á sé el ràmpell d'un dia,
donchs, de no sé sisx, dirà,
parodiand allò tan vell:

ESPURNAS

—Plam!...

—¿Qué?

—Ha esclatat una bomba.
El carrer s'ha omplert de sanch,
un crit d'horror y d'engunia
ressona per l'amplie espay.
Son recullits els cadavres,
els ferits son auxiliats,
ploran els ignocents orfes,
s'enterra als que no son ja...
tan desditxat com avans!

—¿Cóm está l'assumpto?
—Disolém las Corts?

El telegrama del fill de D. Carlos



—Secretari, ¿quàntas paraules hi has posat en el parte?

—Dotze, Senyor.

—Bueno; que no passi d'aquí. Necessito el cambi del duro pera preparar un'altra intentona.

Si se suicida un amante por haber perdido el seso, ¿qué tienen que ver con eso los panyos de Sabadell?

C. GUMÍ

El decret

—Tan impacient està?
—Impacientíssim!... ¿No comprén vosté que de tenir ó no tenir aquest decret depén el desenrotlllo de tota la meva política?
—Donchs, fill, pera sortir de duptes aviat, no veig altra solució que consultar á la Mercé.
—¿Qui es la Mercé?
—Una gitana que escudriňa les ratlles de la mā, tira les cartas y llegeix en el perveren ab la mateixa naturalitat que nosaltres llegim *La Correspondència*.
—¿Y ahóat la trobaré aquesta gitana?
—Aquí al cantó sòl posar-se cada dia.
—Hi vaig!

Y en efecte, supersticiós com á bon andalús, en Moret se cala'l sombreiro, y, seguit els desinteressats consells del amich, se'n va escalar avall en busca de la gitana endavinadora.
Dona quatre passos, pega llambregada al cantó, y, certs son els informes: allí s'está plantada la Mercé, esperant que algun curiós vagi á utilzar els seus infalibles serveys.

Sense vacilar un moment, el president del Consell s'hi acosta.

—Mercé!
—Digueu, senyor.
—Necessito que ab las tevas llums iluminis las tenebrositats del meu pervenir.
—Res per mí más fácil. ¿Qué desitje saber? Si hi ha una rossa que s'está morint per vos? Si la morena que temps h'us priva de dormir deixará aviat de servir esquerpa?
—No, oracle desgrenyat; no son d'aquest gènero les preocupacions que embargan la meva ànima. Morenas, rossas, de color de lanquis... tot això m'importa tres pitos. Altra cosa es lo que jo desitjo averiguar.
—Parleu, donchs, que la meva penetració tot ho consegueix y á tot arriba.

—Voldria saber si efectivament obtindré el decret...

—¿El decret?
—Sí; el decret de disolució.
—¿Y qué es aixó? Un elixir?
—Bastant s'hi sembla. Un elixir que ha de retornar la pau del esperit, la tranquilitat días h'perduda. Responme, ¿l'obtindré?
La gitana s'rasca el catell y fa un gesto de contrariat.
—Si voleu que us sigui franca, no us entenç.

—Cóm! Tú no sabs lo qu' es el decret de disolució?.. Es un paper, un document, en virtut del qual se tanca definitivament les Corts y s'envia á diputats y senadors á passeig...
—Ah! Ja està compresa la cosa. Com si diguessim una llicència de cassa, una autorizació per obrar al vostre capítrox...

—Exactament. ¿Qué t' sembla? Lograré obtenirlo aquest decret?

—Aixó es lo que ara aném á veure. Porteu un duro?

—Sens dupte.
—Ensenyeume'.
En Moret se treu de la butxaca una moneda de cinc pessetas y la mostra á la gitana.
—Vet'aquí el duro.
—¿No es pas sevillano?
—El president del Gobern vols que gasti moneda falsa?

—¿Per qué no? Seria aquest el primer cop?
—En fi, es bo, dels més bons que per aquí circulan.
—Posevose l á la mà, y apreteu bé.
—Així?

—Perfectament. No obríu la mà per res, perque ab un sol raig de llum que toqués á la moneda, n'hi hauria prou pera desbaratar els meus càlculs. ¡Àngela! Ara, permeteu que tregui les cartas y fassi les meves combinacions cabalísticas.

—La ansietat me devora.

—Paciencia! De tot arribarà el moment... Miréu... aveyeu qu' m' ha sortit? Oros.

—¿Y qué?
—Bon síntoma. Ara, copas...
—També es síntoma bò?
—Inmillorable. Oros altra volta... Y á continuació espasas... Y al darrera bastos... Ja'n tinch prou.
—¿Qué?

—Que sou l' home més afortunat de la terra.
—¿Es possible? Vols dir que...
—Tindrei el decret... d'això qu' hem dit...

—De disolució.
—Aixó mateix.
—Tú m' ho assegurás?

—Es tan clar com que dos y dos fan quatre. Per ventura no ho heu vist? Primer oros, després copas, després més oros, després espasas, després bastos... Ja podeu dir que'l decret de disolució es vostre.

—Ay, Mercé, si realment ho endavinessis!

—Per endavivat podeu donarlo.

—Una sola pregunta, y prou. ¿Quin dia me'l donarán aquest suspirat decret?

—El 31 del present Juny.

—Paraula?

—Paraula. Y fins á més veure, mestre, qu' es tart i vol ploure.—

Y al dir aquestes paraules, la gitana desapareix. De prompte en Moret, que s'ha quedat allí aturat, rumiant sobre la predicció de la Mercé, llenys un crit.

—¿Y el duro? ¿Qué s'ha fet del duro?... ¡Ah! Y ara que hi penso... Diu que'l decret me'l donarán el dia 31... y el Juny no'n té més que trenta...—

Fins aquell moment no comprén el pobre don Sigmón que la gitana, á més de pèndreli els quartos, li ha pres el pél.

FANTÁSTICH

Las accions son molt més sinceras que las paraules.—Scuderi.



El Comité de *Molestia social* s'ha reunit per ocupar-se de què diran?
Nada menos que de la reforma de la Lley electoral.
Se coneix que'l Sufragi universal li fá mal de venture, y pera menjar bé y pahir millor els únichs *sufragis* que li convindrian foran els que se celebren per l' etern descans dels difunts, *mediante bus illis*, es á dir, descambiant las canturias per bonas pessetas.

Pero el poble es viu, y mentres se bellugui y pugui ensenyar els punys no consentirà que ningú li canti las absoltas.

La bomba del carrer Major, ab tot y las dolorosas desgracias que vá produhir, no modifíca el programa de las festas. Al contrari: aquestas se veieren aumentadas ab un número nou: l'enterro de las víctimas.

Y sens dupte pera donar una mostra de dolor, inmediatamente després del enterro se celebrá una espèndida corrida de toros, que's veié favorescuda

victimes ignocents al Deu del Comité de Molestia Social? En aquest cas el Sr. Pons haurá suscrit una verdadera blasfemia.

Si jo sigués Providencia y estés en la meva mà fer miracles, ¿no saben cómo me las hauría arregladades en el cas present?

No hauria desviat la mà de ningú; pero la bomba de dinamita l' hauría transformada en una bomba de goma de aquellas ab que á n' *El Siglo* obsequian á las criaturas, y fentlo aixís, en lloc de caure al carboner, se'n hauria anat en l' ayre, per damunt de las teulades.

Tan fàcil era aqueixa transformació com desviar la mà del assessor, y ab aqueixa transformació s'evitaven dues coses: la catàstrofe de Madrid y la bestiesa del Comité de Molestia Social.

Tan sols á Barcelona va obrirse una suscripció pública de carácter particular per obsequiar als reys ab un regalo al motiu de la seva boda.

Et tot lo restant d'Espanya no va ferse res d'aixó.

Y no perque fora de Catalunya hi haja encara menys monárquichs que aquí, abont son tan contats, sino sens dupte pel desitj que tenen els nostres de que's modifiqui una expressió fins á cert punt ofensiva.

Demanant á Deu que't perdoni, y á l'Historia que s'olvidi dels teus xistes, que tan cars ens costan.

Nueva era 's titula l'última dominical de D. Teodoro Baró, y en ella 'ns fá saber moltsas cosas que ignoravam.

Primer y principal: que no han sigut els partits republicà y catalanista els que han acabat ab el caciquisme á Barcelona, sino en Maura, desde'l moment que va pendre pel seu compte el *descuarjarlo*.

Y segona: que del sufragi universal, desenyat per les classes neutres, se'n ha apoderat pels seus fins la demagogia.

De manera que tots els que, en cumpliment de nostres devers de ciutadans, aném á depositar el nostre vot en l'urna som una colla de demagogos.

El remey que proposa en Baró es molt original. Consisteix senzillament en suprimir el sufragi universal.

Es á dir: privar de votar als que votan ab gust y donar la exclusiva de ferho als que no votan may, ni ab el sufragi universal ni ab el restringit.

¿Veritat qu' es enginyós?

Ay, Teodoro, Teodoro del meu cor jy quinhas ideas més estrambòticas germinan en el teu magí, al escafor de la clàssica barretineta d'estam del Avi Brusil.

Podràs titular Nueva era á la teva última elucubració... Pero, sàpigas qu' en aquesta era nova no hi batràs tú may; molt al contrari: hi serás batut.

Els bisbes francesos s'han reunit en Assamblea y per 52 vots contra 22 han decidit resignarse ab els fets consumats.

Era d'esperar que tindrián enteniment, rendintse á la voluntat de la República que, al cap de-vall, es la del país.

Després de tot, la Lley de separació no afecta poch ni molt á las creencies... y es molt just que qui las professi, las pagui.

L'acort dels bisbes francesos serà sotmés al Papa; però es més que seguir que l'aprobará. Perque quin altre remey li queda?

Aquesta es la tradició de l'Iglesia: molt dura ab els humils; molt resignada ab els forts.

Aprenguem pera'l dia que convingui fer l'experiència en la envaticanada Espanya.

El president Roosevelt al posar la primera pedra d'un edifici anexe al Palau del Congrés dels Estats Units, va escampar un grapatet de idees socialistas.

Entre altres cosas va dir: «La creixensa de las grans fortunas en els Estats Units es un mal social al qual tant ó d' hora serà precis aplicarhi l'degit remey.»

Per atendre á la millora de la nació entera 's fa precis veure de obtenir la millora de cada individualitat en particular.

Professo personalment l'opinió de que's fa necessari presentar un projecte de impost progressiu sobre totes las fortunas qu' excedeixin de una suma determinada.

Aquestas ideas no las concebeixen may els que deuen la primera magistratura del Estat á la lley d'herència, qu' es la més cega y desatentada de las lleys.

Tant sols tenen naixensa en el pènsament dels que deuen el lloc que ocupan al vot dels seus conciutadans, y en sus altas funcions están en contacte permanent ab la creadora opinió pública.



Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1. — Ca ta ri-na.

2. Id. 2. — Te-cla.

3. CONVERSA. — Eloy.

4. GEROGLIFICH. — Com mes vius mes anys fas.

Han endavivat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Un que vol á la Modesta de Figueres, Tres calandris de Massop, Josep de Pobleda, Arrence portas de cal Gall de Olot, Roseno Macaya, José Maneyo, Magdalena Vallverdú de Prades. Una admiradora de la Solidaritat, Esclops ab Nas, Un menjá «Brundas», Un gironí, Miquel Roca, Juan Casals y P., Martí Casals y D., Raimundo Torroja Valls, El Comte de la Vérola, Casimiro Guarri, Rosita del carrer Mitjà, y Pau de las Calsas Curtas.

Caballers: R. Ll. M. Llancero en Z., F. Carré, Juan Serra Paborde de la Partament, J. Faiges Canals, S. del Castillo, El Comte de la Vérola, y Rosita del carrer Mitjà. N' o's publica.

Caballers: Martí Manyá de Albareda, Fe de la Flor, Un gironí, y Miquel Roca. S' insertarà.

Caballer: Esclops ab Nas. Els primers vol dir que no; els altres vol dir que sí. — Una catalana anti-catalanista: Tants recados. — Aguiror: Vaja... bona nit!... — Manel Néel: La xarada es passadora. Tindrà present lo que 'ns diu. — Carles de Laviola: Això no' pot publicar, per motius de suposar. — Xuta de la Rectoria: Els versos son defectuosos. — La noya Agnasset: Lo mateix li dihém. — V. Tarrida: Gràcies per l'avertència. Tindrà present el tip de qui'ns parla... A la barra, els plagiaris!

— Ho té entès senyor Rasca-tripes? — J. S., J. V., G. C., y F. P.: No podén publicar las cartas que 'ns remeten, per distintas ràhons.

Impremta LA CAMPANA Y LA ESCUELA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch Lorilleux y C°

EN MORET: — Arregleume un got de disolució parlamentaria.
EN MAURA: — Sí, arregleuli, y quan el tingui arreglat... me'l beuré jo

ab la presencia de tots els elements oficials, representació de las Corts extrangeras y lo bo y millor de l' aristocracia madrilenya.

Tot això estarà molt bé, si no s'haguessin descuryat de un petit detall: las monyas dels toros havian de ser de gassa negra.

En un principi deyan que l'autor del atentat del carrer Major se deya Moral.

— Moral y tira una bomba que causa catorze morts y més de cinquanta ferits? — Ahónt es aquí la moralitat?

Després se vá afegir una r al apellido y tot se vá compaginar. El Moral se vá tornar Morral. Y, en efecte, Morral havia de ser.

Llegeixin y meditin aquest telegrama:
«Mayordomo mayor del Palacio Real.—Madrid.—El Comité de Defensa Social protestando del criminat atentado y lamentando las víctimas, dà gracias á Dios que ha desviado la mano de los asesinos, felicitando á sus magestadess.—El presidente, Alejandro María Pons.»

Es molt xocant l'aplom ab que'l senyors del Comité de Molestia Social interpretan els designis de la Divina Providencia, com si ab ella's tractessin de deus.

Ells saben que Deu rá desviar la mà dels assassins. ¿Qui'ls ho haurá dit? Y cuidado que aquesta desviació, si estalviá la vida dels monarcas, vá causar una infinitat de víctimas! Son imputables aqueixas

En lloc de dirse com se deya: — Pide más que un catalán, s'haurá de dir: — Dá más que un catalán.

Encare que no s'iguin solidaris, alguna cosa han de fer pel bon nom de Catalunya.

L'Alfred Calderón ha publicat un article, notable com tots els seus, proposant que l'espectacle monàquic que, segons diuhen, prepondera en el nostre país, se fasse efectiu, recaudant per suscripció voluntaria, l'assignació que'l rey disfruta.

Es una idea original que esperem que'l monàquic s'apressuraran á acullirla.

¡Quins aplausos els hi tributaríam fins els republicans mateixos, si passessin per aquesta especie de plebiscit permanent de butxaca!

L'atentat de Madrid ha posat una vegada més de relieu que la policia no serveix per res.

Per quant no sols no va saberlo prevenir, sino tampoc describir al culpable.

Feyá bé el governador de Madrid presentant la seva dimissió.

Pero's comprén també qu'en Romanones no li volgues admetre, perque, lo qu' ell diria: